Lietas Nr.C28281214
Arhīva Nr.C-0902-15/13

S P R I E D U M S

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ
Rīgā 2015.gada 19.februārī

Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesa
tiesnese A.Buliņa
ar sekretāri L.Zemi
piedaloties prasītājai /pers. A/
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] 2014.gada 1.aprīlī /pers. A/ (turpmāk - prasītāja) Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā cēla maza apmēra prasību pret /pers. B/ (turpmāk - atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu.

[1.1] Prasībā norādīts, ka 2003.gada 28.augustā prasītājai un atbildētājam dzimusi meita /pers. D/. Kopš bērna piedzimšanās puses praktiski dzīvo atsevišķi, bērns dzīvo pie prasītājas. Līdz bērna 3 gadu vecumam atbildētājs sniedza materiālo palīdzību, piešķirot Ls 100 apmērā mēnesī bērna uzturēšanai, turpmāk materiālā palīdzība palika neregulāra un mazākā apmērā. Pēdējā naudas summa Ls 60 apmērā bērna uzturēšanai tika sniegta 2013.gada decembrī. Atbildētājs nesniedz bērnam ne materiālu, ne finansiālu, ne morālu palīdzību.

[1.2] Prasītājas ienākumi nav pietiekoši, lai uzturēt bērnu atbilstoši bērna vecuma. Prasītāja strādā SIA "/Nosaukums/" par kvalitātes kontrolieri un vidējā alga pēc nodokļu ieturēšanās sastāda 453,78 *euro*. 2008.gada prasītāja bija spiesta paņemt patērētāju kredītu Ls 2000 apmērā kredītiestādē AS "GE MONEY", lai dzēstu parādus un saglabāt dzīvesvietu. Kredīta apmaksas nokavējuma dēļ, kredīta summa tika nodota parāda atgūšanas kompānijai UAB Gelvora Filiāle Latvijā, kurai maksa 56 *euro* mēnesī.

[1.3] Prasītāja norādījusi, ka pastāv regulārās iemaksās skolas fondā 10 *euro*, klases fondā 10 *euro*, skolas remontam 15 *euro*, sākumskolas izlaidumam Ls 10 mēnesī. Bez tam, meitas uzturam nepieciešami izdevumi pārtikai 60 *euro*, medikamentu iegādei 20 *euro*, higiēnas preču iegādei 15 *euro*. Bērna daļa par komunāliem pakalpojumiem apkures periodā sastāda 26 *euro*. Papildus prasītājai jāsedz izdevumi par elektrību 20 *euro* mēnesī, par interneta pieslēgumu 10 *euro*.

[1.4] Prasītāja norāda, ka atbildētājam ir pastāvīgs darbs, finansiāli ienākumi. 2014.gada 8.februārī atbildētājs precējās, uzskata, ka visi atbildētāja ienākumi tiek ieguldīti jaunās ģimenes labā.

[1.3] Prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus meitas uzturam 150 *euro* ik mēnesi līdz bērna pilngadības sasniegšanai.

[2] Atbildētājs tiesai rakstveida paskaidrojumu par prasību nav sniedzis.

[3] Tiesas sēdē prasītāja grozīja prasības apmēru, samazinot piedzenamo uzturlīdzekļu summu līdz 125 *euro* apmērā, ko apliecināja ar savu parakstu Tiesas sēdes protokola pielikumā Nr.1. Papildus prasības pieteikumā norādītajam paskaidroja, ka atbildētājs labprātīgi maksa 100 *euro* mēnesī no maija mēneša. Pirms maija mēneša neregulāri maksāja Ls 60 mēnesī.

[4] Atbildētājs/pers. B/ uz tiesas sēdi nav ieradies. Par tiesas sēdi viņam paziņots saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.panta pirmās daļas noteikumiem, nosūtot prasības pieteikuma norakstu un tiesas pavēstes ierakstītos pasta sūtījumos uz atbildētāja deklarēto dzīvesvietu. No pasta iestādes tiesas dokumenti saņemti atpakaļ ar norādi, ka adresāts nav bijis mājās, viņam atstāts aicinājums ierasties pakaļ sūtījumiem, sūtījumi no pasta nav izņemti un tiem beidzies glabāšanas laiks.

[5] Izvērtējot, vai iespējams lietu izskatīt pēc būtības bez atbildētāja klātbūtnes, tiesa bez Civilprocesa likuma 156.panta pirmajā daļā un 210.pantā minētajiem apstākļiem, ņem vērā arī Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmās daļas noteikumus, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras, un uzskata, ka lietu iespējams skatīt bez atbildētāja klātbūtnes, pamatojoties uz prasītājas paskaidrojumiem tiesas sēdē un lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem.

M o t ī v u d a ļ a

[6] Noklausoties prasītājas paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudot un novērtējot tos kopsakarā ar pārējiem lietā iegūtajiem pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība par uzturlīdzekļu piedziņu ir pamatota un apmierināma turpmāk norādītu apsvērumu dēļ.

[7] Ar lietas materiāliem pievienoto dzimšanas apliecības kopiju numursapstiprināts, ka prasītāja un atbildētājs ir nepilngadīgās /pers. D/ vecāki (*lietas 11.lapa*).

[8] Lietā nav strīda par to, ka nepilngadīgās /pers. D/ ikdienas aprūpi un uzraudzību realizē bērna māte – prasītāja /pers. A/, bet nepilngadīgās /pers. D/ tēvam atbildētājam /pers. B/ ir jāpiedalās bērna uzturēšanā un jāsniedz uzturlīdzekļi bērna uzturēšanai. Šādus iebildumus atbildētājs nav izteicis.

Tiesa konstatē, ka /pers. B/ ne 2014.gada 20.augusta, ne 2014.gada 25.novembrī neinformējot tiesu par neierašanos uz tiesas sēdi, ne arī 2015.gada 5.februārī, neinformējot tiesu par neierašanos, uz tiesas sēdi nav ieradies un iebildumus par uzturlīdzekļu apmēru nav izteicis arī rakstveidā.

[9] Bērnu kopšana un audzināšana ir dabiskas vecāku tiesības, kas ir nesaraujami saistītas ar obligāti pildāmiem pienākumiem, tostarp, atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmajai daļai vecākiem ir pienākums samērā ar viņu mantas stāvokli bērnu uzturēt (ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšana, bērna kopšana un viņa izglītošana un audzināšana – garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas

ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam (sk. Civillikuma 177.panta ceturto daļu)).

Savukārt tiesām visās darbībās, kas attiecas uz bērniem, uzmanība pirmām kārtām jāvelta tam, lai vislabāk nodrošinātu bērnu intereses (jāveicina labvēlīgi apstākļi veselīgai un normālai fiziskai, intelektuālai, tikumiskai, garīgai un sociālai attīstībai brīvības, cieņas un materiālās nodrošinātības gaisotnē), ņemot vērā vecāku tiesības un pienākumus (sk. 1959.gada 20.novembra Bērnu tiesību deklarācijas 2. un 6.principu, 1989.gada 20.novembra konvenciju „Par bērna tiesībām" 3.pantu un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantu).

Minētais korespondē arī ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmajā daļā nostiprināto, - ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

No iepriekš minētā secināms, ka uzturlīdzekļu sniegšanas pienākums primāri saistīts ar vecāku mantas stāvokli un šim stāvoklim atbilstošu bērna nodrošinājumu, lai, nosakot uzturlīdzekļa apmēru, maksimāli tiktu nodrošinātas bērna intereses *(skat. Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2011.gada 18.maija spriedumu lietā SKC- 863).*

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņu spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumi Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" nosaka, ka 2.punkts noteic, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas; katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

[9.1] Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 27.augusta noteikumiem Nr.665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" (ar 02.12.2014. grozījumiem) minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros līdz 2014.gada 31.decembrim bija 320 *euro* un sākot no 2015.gada 1.janvāra ir 360 *euro* mēnesī, tādejādi minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam līdz 7 gadu vecuma sastāda 90,00 *euro* ik mēnesi, bet virs 7 gadu vecuma 108,00 *euro* ik mēnesi. Savukārt līdz 2014.gada 31.decembrim Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu summa bērniem līdz 7 gadu vecumam ir 80 *euro* mēnesī, bet no 7 gadu vecuma ir 96 *euro* mēnesī katram bērnam.

[10] Atbilstoši tiesas sēdē uzturētajam aprēķinam prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus meitas uzturam 125 *euro* apmērā mēnesī.

[11] Tiesa secina, tā kā bērns dzīvo pie prasītājas, tad viņa arī realizē bērna ikdienas aizgādību, nodrošina visas viņa vajadzības un ir tiesīga saņemt no atbildētāja līdzekļus bērna uzturam. Tāpat tiesa atzīst, ka atbildētāja pienākums uzturēt savu bērnu ir absolūts, līdz ar ko neatkarīgi no viņa veselības un materiālā stāvokļa.

Tomēr ņemot vērā, ka prasītāja lūdz piedzīt uzturlīdzekļus no atbildētāja virs valstī noteiktā minimālā apmēra, tiesa uzskata, ka būtiski ir noskaidrot, vai atbildētāja gūtie ienākumi ir pietiekoši, lai nodrošinātu uzturlīdzekļu maksāšanu tādā apmērā kā to lūdz prasītāja.

[12] Lemjot par uzturlīdzekļu piedziņu virs valstī noteiktā minimālā apmēra, kritērijs piedzenamās summas apmēram ir vecāku mantas stāvoklis. Novērtējot pušu mantas stāvokli, tiesa ņem vērā pušu paskaidrojumus un rakstveida pierādījumus.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

[12.1] Attiecībā par prasītājas /pers. A/ ienākumiem un mantisko stāvokli tiesa konstatē turpmāko.

Saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras sniegto 2014.gada 1.decembra izziņu Nr.14/2585675 par apdrošinātās personas iemaksām prasītājas ienākumi laika posmā no 2014.gada maija līdz 2014.gada oktobrim, norādīti 3817,673 *euro*, kas ir apmēram 636,26 *euro* mēnesī pirms nodokļu nomaksas *(lietas 48.lapa).*

Papildu /pers. A/saņem ģimenes valsts pabalstu 11,38 *euro* apmērā mēnesī, ko apstiprina Valsts Sociālās apdrošināšanas aģentūras 2014.gada 1.decembra izziņa Nr.14/2585686 (*lietas 50.lapa*).

Tiesas sēdē prasītāja norādīja, ka viņas ienākumi ir 453,78 *euro* pēc nodokļu nomaksas, kas apstiprinās ar darba devēja SIA „/Nosaukums/" izsniegtu izziņu Nr.02/14 (*lietas 13.lapa*). Tiesai nav pamata apšaubīt šādu prasītājas ienākumu apmēru.

Prasītāja norādījusi, ka meitas uzturam ik mēnesi nepieciešami 125 *euro*.

[12.2] Attiecībā uz /pers. B/ ienākumiem un mantisko stāvokli tiesa konstatē turpmāko.

Saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras sniegto 2014.gada 1.decembra izziņu Nr.14/2585693 par apdrošinātās personas iemaksām atbildētājam laika posmā no 2014.gada maija līdz 2014.gada oktobrim, norādīt 2749 *euro*, kas ir apmēram 458,16 *euro* (*lietas 51.lapa*).

Tāpat konstatējams, ka /pers. B/ nav Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras uzskaitē kā pakalpojuma saņēmējs, ka apstiprina Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2014.gada 1.decembra izziņa Nr.14/2585700 (*lietas 52.lapa*).

Citi pierādījumi par pušu mantisko stāvokli iesniegti netika.

[13] No lietas materiāliem redzams, ka atbildētājs sākot no 2014.gada 5.maija meitas uzturam ik mēnesi pārskaitījis 100 *euro*.

[14] Civilprocesa likuma 96.panta pirmā daļa noteic, ja tiesa atzīst kādu faktu par vispārzināmu, tas nav jāpierāda. Pie šādiem faktiem pieder vēstures notikumi, dabas notikumi, kā arī vispārzināmas uz pieredzi pamatotas patiesības. Jautājumu par to, vai fakts uzskatāms ar vispārzināmu, izšķir tiesa. Kā Senāts norādījis 2011.gada 18.maija spriedumā lietā SKC-863, tiesa var atbrīvot lietas dalībniekus no pierādījumu iesniegšanas, ja tiesa atzīst par vispārzināmu, ka bērnam uzturēšanas izdevumos iekļaujami izdevumi par ēdienu, apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem u.t.t.. Tā kā šīm empīriskām patiesībām *(uz pieredzi pamatotām patiesībām)* nav faktisku apstākļu nozīmes, bet tās ir tikai secinājumi un loģiski slēdzieni no zināmiem faktiem, tad tās pusēm nav jāpierāda, bet pati tiesa izlieto empīriskās patiesības kā loģiska slēdziena locekļus *(sal. Bukovskis V. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933., 333.–336.lpp.)*.

[15] Tā kā atbildētājs nav izteicis iebildumus ne par uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumu, ne pieprasīto uzturlīdzekļu apmēru, tiesa nevar uzskatīt, ka starp pusēm par šiem jautājumiem pastāvētu domstarpības.

[16] Tiesa atzīst, ka atbilstoši lietas materiālos esošajiem pierādījumiem par bērna vecāku materiālo stāvokli, prasītājai un atbildētājam ir labs mantiskais stāvoklis. Vienlaicīgi tiesa norāda, ka arī ar minētajiem ienākumiem, kurus saņem prasītāja un atbildētājs, ir iespējams nodrošināt bērna vajadzībām tādus līdzekļus, kādus savā prasības pieteikumā norādījusi prasītāja. Tiesa atzīst, ka pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs samērīgs ar lietas materiālos esošo informāciju par atbildētāja ienākumiem. Turklāt, tas tikai nedaudz pārsniedz valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru un to maksājumu kādu līdz šim atbildētājs bija atvēlējis meitas uzturam.

[17] Ņemot vērā iepriekšminēto, tiesa konstatē tādu atbildētāja mantisko stāvokli, kas dotu pamatu piedzīt no viņa līdzekļus bērna uzturam prasītājas norādītajā 125,00 *euro* apmērā mēnesī.

[18] Šādos apstākļos tiesa uzskata, ka no atbildētāja prasītājas labā piedzenami uzturlīdzekļi 125,00 *euro* mēnesī, bet ne mazāks par valstī noteikto minimālo apmēru saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu.

Atbilstoši Civillikuma 177.pantam uzturlīdzekļu termiņš ir nosakāms līdz bērna pilngadībai. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 72.panta noteikumiem spēja realizēt civilprocesuālās tiesības un izpildīt pienākumus ir pilngadīgām rīcībspējīgām personām. Līdz ar to pilngadīgajām rīcībspējīgām personām pašām rodas rīcībspēja un tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā, savukārt vecākiem prasības tiesības un tiesības saņemt bērnam pienākošos uzturlīdzekļus savā labā izbeidzas ar bērna pilngadību.

[19] Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augustā lietā Nr.SKC -556 ir atzinis, ka iztulkojot Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Prasītājs prasības pieteikumā lūgusi uzturlīdzekļus piedzīt no prasības iesniegšanas dienas, līdz ar ko tiesa uzskata, ka ievērojot bērna intereses uzturlīdzekļi piedzenami no prasības celšanas brīža, t.i., 2014.gada 1.aprīļa.

[20] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Tā kā prasītājs no tiesas izdevumu samaksas šajā lietā ir atbrīvots uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkta pamata, tiesas izdevumi ir piedzenami valsts ienākumos no atbildētāja.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktu prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājamu kopsumma par vienu gadu. Maksājumu kopsumma par vienu gadu konkrētajā lietā ir 1500 *euro* (125 *euro* x 12 mēneši).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta (a) apakšpunktu valsts nodeva līdz 2134 *euro* ir 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 71,14 *euro*. Tādējādi no atbildētāja valsts labā piedzenama valsts nodeva 225,00 *euro* (15% no 1500).

[21] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.pantu no atbildētāja valsts labā piedzenami arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 9,00 *euro* apmērā (*lietas 2.lapa*).

[22] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.1panta nosacījumiem, atbildētājam nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz augstākminēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 189.-195., 204.[1], 205., 242., pantu, tiesa

n o s p r i e d a :

apmierināt /pers. A/ prasību par uzturlīdzekļu piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus meitas /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 125,00 *euro* (viens simts divdesmit pieci *euro* un 00 centi) mēnesī, sākot no 2014.gada 1.aprīļa, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna 18 gadu sasniegšanai.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 225,00 *euro* (divi simti divdesmit pieci *euro* un 00 centi) apmērā.

Valsts nodeva jāmaksā:

Saņēmējs	Valsts kase
Reģistrācijas	Nr. 90000050138
Konta Nr.	LV55TREL1060190911200
Saņēmēja iestāde	Valsts kase
BIC kods	TRELLV22
Maksājuma mērķis	valsts nodeva civillietā Nr.C28281214.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9,00 *euro* (deviņi *euro* un 00 centi) apmērā.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi jāmaksā:

Saņēmējs	Tiesu administrācija
Reģistrācijas	Nr.90001672316
Konta Nr.	LV51TREL2190458019000
Saņēmēja iestāde	Valsts kase
BIC kods	TRELLV22

Maksājuma mērķis 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr. C28281214.

Valsts labā veiktā maksājuma apliecinošs dokumenta oriģināls nekavējoties iesniedzams tiesas kancelejā Rīgā, Daugavgrīvas ielā 58, 110.kabinetā.

Noteikt /pers. B/, personas kods /personas kods/, sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 (divdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā.

Tiesnese A.Buliņa